

Vážený pán dekan, ctené dámy, vážení páni.

S radosťou som prijala záštitu nad touto konferenciou práve preto, že sa dotýka problému, ktorý je možno naliehavejší, ako si chceme pripustiť.

Týka sa totiž tej oblasti nášho života, ktorá je pre každého z nás určujúca. Sú to naše vzťahy, náš osobný život a rodina, ktoré určujú aj náš pracovný výkon.

Kedysi, v časoch „budovania socializmu“ sme boli presvedčení, že „na konci každého nášho úsilia je človek“. Bola to pravda – človek bol naozaj až na konci. Dnes už sme z tejto filozofie von, ale v spojenej Európe sme svedkami niečoho, čo nám až príliš pripomína socialistické maniere. Hodnota človeka vyjadrovaná v ekonomických a sociálnych programoch je až príliš odvodzovaná od toho, ako „pracuje pre spoločnosť“.

Tzv. „ženské“ programy zamerané na zabezpečenie starostlivosti o deti mimo vlastnej rodiny s cieľom výraznejšieho zapojenia žien – matiek do pracovného procesu hovoria o čoraz kratšej platenej rodičovskej dovolenke. Slovensko sa s dĺžkou materskej dovolenky pomaly stáva bielou vranou a v štatistikách vychádzame ako horší žiaci, pokiaľ ide o služby pre matky s malými deťmi. Musím povedať, že „služba“ poskytovania starostlivosti o maličkú deti v jasliach podľa mňa nie je službou ani pre matky, ani pre deti a myslím, že ani pre spoločnosť.

Nedávno som videla štatistiku, podľa ktorej krívame za priemerom Európy pokiaľ ide o vzdelávanie detí vo veku, kedy sú najvnímavejšie a najučenlivejšie. Na rozdiel od hlavného prúdu si však myslím, že chyba nie je v tom, čo robíme, ale v tom, ako to interpretujeme.

Výchovu dieťaťa útleho veku matkou (resp. „materskou osobou“, keďže niekedy aj z objektívnych príčin dieťa nemôže vychovávať vlastná matka) nemôže nahradiť inštitúcia. O tom som skalopevne presvedčená.

Mali by sme sa usilovať o to, aby matky a rodiny mohli splniť oboje: službu svojim deťom a spoločnosti cez kvalitnú výchovu budúcich generácií pri udržaní primeranej životnej úrovne a kontaktu s pracovným prostredím. Prostriedkom k tomu môžu byť (okrem iného) skrátené úväzky. Mali by sme menej filozofovať a viac podniknúť praktické kroky k ich uľahčeniu. Dopad by mali nielen na starostlivosť o deti, ale aj mieru (ne)zamestnanosti.

Rovnako som tiež získala informáciu o tom, že u nás výrazne stúpla vzdelanosť mladých ľudí a to predovšetkým žien. Rozdiel podľa výšky dosiahnutého vzdelania medzi mladými mužmi a ženami vzrastá v prospech žien. V protiklade s tým je uplatnenie na pracovnom trhu.

Na rozdiel od komisárky Európskej komisie pani Redingovej si nemyslím, že je to chyba. Vysoké vzdelanie žien, ktoré sa venujú niekedy aj po mnoho rokov predovšetkým svojej rodine a deťom, nie je stratená investícia. Deti pri takejto výchove dostanú do vienka nielen viac emocionálnej stability, ale rozhodne aj viac vedomostí a poznávacích schopností.

Mrzí ma ešte jedna vec. Často sa argumentuje výškou HDP. Sú názory, že aj práca žien v domácnosti a pri výchove detí by mala byť braná do úvahy pri výpočtoch HDP. Protiargumenty hovoria, že to nie je možné, lebo tu „nie sú vytvárané hodnoty“. Ale už služby starostlivosti o deti, ktoré rodičovskú starostlivosť supľujú, do HDP započítane sú. Prostá logika hovorí, že „vytvorená hodnota“ by mala byť minimálne rovnaká. Možno by sme sa mohli zamyslieť nad spôsobom, ako to pri výpočtoch zohľadniť.

Dámy a páni. Teším sa na rokovanie tejto konferencie a želám jej úspešný priebeh. Teším sa na nové poznatky a informácie, ktoré môžem od vás získať a chcem veriť, že vaše zistenia nebudú mať pred sebou dlhú prekážkovú trať, kým sa ich podarí transformovať do zákonov a praktických opatrení vedúcich k zlepšeniu fungovania našej ekonomiky, kvality života nás všetkých a zmysluplnému prežívaniu života každého z nás.

Ešte raz vám želám úspešné rokovanie.